
45

Materieel Defensie

Materieel Defensie

Aan de orde is het **tweeminutendebat Materieel Defensie (CD d.d. 29/06)**.

De voorzitter:

We gaan verder met de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Materieel Defensie. We hanteren het kerstregime, net als gisteren. Er zijn 30 tweeminutendebatten, dus het verzoek is om alleen de moties voor te lezen. Ik heb ook het verzoek aan de staatssecretaris om de moties daarna kort van een appreciatie te voorzien. Ik geef het woord aan de heer Van Haga. Hij spreekt namens de Groep Van Haga. Ja, dat staat hier, meneer Van Haga. Dan moet u eerst met uw nieuwe titel de verkiezingen in gaan.

De heer Van Haga (Groep Van Haga):

Voorzitter. Door wanbeleid zijn er immense tekorten aan materieel en personeel. We houden het nog geen drie dagen vol als we worden aangevallen. En ondertussen geven we alles weg, zoals pantserhouwitsers, en leasen we tanks van Duitsland. Wij, BVNL, willen graag een volwaardige, onafhankelijke krijgsmacht die niet bij andere landen hoeft aan te kloppen voor materieel.

Daarom de volgende moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om te streven naar een volwaardig defensieapparaat, onafhankelijk van andere landen en de Europese Unie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Haga.

Zij krijgt nr. 362 (27830).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er grote tekorten zijn aan materieel bij Defensie;

verzoekt de regering om geen materieel weg te geven aan andere landen totdat onze eigen krijgsmacht op orde is,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Haga.

Zij krijgt nr. 363 (27830).

De heer Van Haga (Groep Van Haga):

Voorzitter. Tot slot hoop ik dat het kabinet nu wél luistert naar de Kamer en een alternatieve locatie zoekt voor de SMART-L-radar, die op dit moment in Herwijnen lijkt te zullen worden geplaatst.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Kamer de motie-Van Helvert c.s. (35570-X-24) op 30 november 2020 en de motie Van Helvert c.s. (27830, nr. 332) op 3 februari 2021 heeft aangenomen waarin zij de staatssecretaris opdraagt om een andere locatie te zoeken voor de SMART-L-radar;

verzoekt de regering om een andere locatie te zoeken voor de SMART-L-radar dan de locatie in Herwijnen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Haga, Fritsma en Jasper van Dijk.

Zij krijgt nr. 364 (27830).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Hammelburg. Hij zal spreken namens D66.

De heer Hammelburg (D66):

Dank, voorzitter. We hebben gesproken over de beoogde versnelling van de aanschaf van de onderzeeboten door de staatssecretaris, waarvoor heel veel respect. We willen namelijk allemaal dat die onderzeeboten er zo snel mogelijk komen. We willen tegelijkertijd ook voorkomen dat er een capability gap ontstaat door het proces te versnellen. Daarover hebben we in de commissie onze zorgen geuit. Ik ben heel blij met de toezegging van de staatssecretaris dat we nog eens goed mee worden genomen in de veranderende risicoprofielen, die over korte tijd, van de zomer, met ons worden gedeeld. Daarom dien ik geen motie in, maar herhaal ik wel deze toezegging, die voor ons echt essentieel is om verder te gaan in dit proces.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de heer Stoffer. Hij zal spreken namens de SGP.

De heer **Stoffer** (SGP):
Voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat bij de vervanging van de onderzeebootcapaciteit het waarborgen van Nederlandse strategische autonomie van groot belang is;

overwegende dat tijdige en wezenlijke betrokkenheid van de Nederlandse maritieme- en defensie-industrie bij het ontwerp, de bouw en de instandhouding van de onderzeeboten van belang is voor het behoud van maritieme kennis en kunde en voor het creëren van economische toegevoegde waarde en werkgelegenheid in Nederland;

voorts overwegende dat de "knip" tussen bouw en instandhouding een zeker risico inhoudt voor die betrokkenheid van de Nederlandse industrie, en dat onduidelijk is hoe de beoogde gebruiksrechten bijdragen aan het mitigeren van dit risico;

verzoekt de regering bij de uiteindelijke offerteaanvraag robuuste criteria op te nemen voor een tijdige en zo groot mogelijke betrokkenheid van de Nederlandse maritieme- en defensie-industrie bij ontwerp, bouw en instandhouding van de onderzeeboten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Stoffer.

Zij krijgt nr. 365 (27830).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Van Dijk. Hij spreekt namens de SP.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Voorzitter, dank.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de motie op stuk nr. 332 (27830) en de motie op stuk nr. 24 door een Kamermeerderheid zijn aangenomen en dat de SMART-L-radar daarom niet in Herwijnen kan worden geplaatst;

van mening dat de rijkscoördinatieregeling niet door de Kamer is overgenomen;

tevens overwegende dat de risico's rond straling niet zijn weggenomen;

verzoekt de regering de beslissing over de plaatsing van de SMART-L-radar voor een periode van drie maanden aan te houden en in die periode verder onderzoek te doen naar een alternatieve locatie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Jasper van Dijk.

Zij krijgt nr. 366 (27830).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Eppink. Hij spreekt namens JA21.

De heer **Eppink** (JA21):

Dank u wel, voorzitter.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Nederland onder andere wapens, munitie en uitrusting aan Oekraïne levert;

overwegende dat een robuuste eigen voorraad in Nederland van groot strategisch belang is;

verzoekt de regering bij de levering van militaire goederen aan Oekraïne de voorraad in Nederland evenredig weer aan te vullen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Eppink.

Zij krijgt nr. 367 (27830).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Defensie de offerteaanvraag voor de nieuwe onderzeeboten dit jaar nog wil versturen;

constaterende dat de Nederlandse maritieme maakindustrie van groot strategisch belang is voor het NAVO-bondgenootschap;

verzoekt de regering bij de aanschaf van de onderzeeboten oog te hebben voor het strategische belang en de noodzaak van de Nederlandse maritieme maakindustrie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Eppink.

Zij krijgt nr. 368 (27830).

Dank u wel. Tot slot van de zijde van de Kamer is het woord aan de heer Valstar. Hij spreekt namens de VVD.

De heer **Valstar** (VVD):

Voorzitter. Met de dag neemt het risico toe dat de bijna 50 jaar oude radar in Nieuw Milligen uitvalt. Dat is voor mijn fractie een onverantwoord groot risico. Het is net zo onverantwoord dat de rijkscoördinatie­regeling wordt stop­gezet en de vervanging van de radar verdere ver­traging oploopt. Tegelijkertijd ontslaat dat Defensie niet van de zorg­plicht om de omwonenden blijvend te informeren. Daarom dien ik deze motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat adequate radardekking boven het Nederlandse luchtruim essentieel is voor uitvoeren van de uit de Grondwet afgeleide eerste hoofd­taak, te weten bescherming van het eigen en het bondgenootschappelijk grondgebied;

constaterende dat de plaatsing van de radar tot zorgen leidt bij omwonenden in Herwijnen;

verzoekt het kabinet na plaatsing van de radar in Herwijnen metingen uit te voeren en te toetsen aan de hand van geldende gezondheidsnormen, en omwonenden, de gemeente en de Tweede Kamer hier jaarlijks over te informeren;

verzoekt het kabinet vijf jaar na realisatie van de radar te evalueren en te bezien of er gelijkwaardige alternatieven voorhanden zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Valstar en Stoffer.

Zij krijgt nr. 369 (27830).

De heer Van Dijk heeft één vraag.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Ik vind dit wel een opmerkelijke motie. We hebben een uitgebreid debat gevoerd en vastgesteld dat de Kamer twee keer heeft gezegd: geen radar in Herwijnen. De rijkscoördinatie­regeling is niet goedgekeurd door de Kamer. Nu komt de VVD met een motie om de radar wel daar te plaatsen en eventueel na vijf jaar weg te halen. Wat is dit voor iets?

De heer **Valstar** (VVD):

Volgens mij weet de heer Van Dijk na het debat van vorige week wat het standpunt van de VVD is, namelijk dat het plaatsen van de SMART-L-radar in Herwijnen geen verdere vertraging kan oplopen. Tegelijkertijd hoorde u in mijn

betoog van zonet dat ik vind dat Defensie na plaatsing de verantwoordelijkheid heeft om de omwonenden, de gemeente en de Tweede Kamer te blijven informeren, en niet alleen over de geldende gezondheidsnormen. Dat dus.

De voorzitter:

De heer Van Dijk, heel kort nog.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Is de passage dat de radar eventueel na vijf jaar kan worden weggehaald, niet ongelofelijke mosterd na de maaltijd?

De heer **Valstar** (VVD):

Nee, dat is geen ongelofelijke mosterd na de maaltijd. U heeft de vergelijkingen met de andere locaties kunnen zien. Herwijnen staat daar nog steeds bovenaan. Herwijnen voldoet aan alle vier de geschetste factoren. Er zijn nog geen gelijkwaardige alternatieven voorhanden, maar het is niet uitgesloten dat dat bijvoorbeeld over vijf jaar bij de evaluatie wel het geval blijkt te zijn. Ik sluit eveneens niet uit dat dat niet het geval is.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan zijn we aan het eind van de inbreng van de zijde van de Kamer. Ik schors enkele minuten, waarna de staatssecretaris de moties van een oordeel zal voorzien.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan de staatssecretaris van Defensie.

Van der Maat:

Dank u wel, voorzitter. Op uw verzoek een korte en bondige reactie op de moties, in volgorde. Daar gaan we.

De motie op stuk nr. 362, ingediend door de heer Van Haga, verzoekt de regering om te streven naar een volwaardig defensieapparaat. Uiteraard, maar niet onafhankelijk van andere landen en de Europese Unie, want we bevinden ons natuurlijk in een belangrijk samenspel met de NAVO-partners. Daarom ontraad ik deze motie.

De motie op stuk nr. 363 van de heer Van Haga constateert dat er grote tekorten zijn en verzoekt de regering om geen materieel weg te geven aan andere landen. Wij ontraden de motie, want we moeten niet blind zijn voor wat er in Oekraïne gebeurt.

De motie op stuk nr. 364 over de SMART-L-radar verzoekt de regering om een andere locatie te zoeken voor de SMART-L-radar. Verwijzend naar het debat dat we van de week hebben gehad, ontraad ik die. We hebben uitvoerig onderzoek gedaan en Herwijnen is de meest geschikte locatie. Deze motie biedt geen alternatief en heeft daarmee drie jaar vertraging als implicatie. Dat kan ons luchtruim niet aan, dus ik ontraad de motie op stuk nr. 364.

De motie op stuk nr. 365 verzoekt ten aanzien van de onderzeeboten om robuuste criteria op te nemen. Wanneer ik het woord "robuust" zo mag duiden dat we dat als eis opnemen bij de uitvraag, kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

Ik zie de heer Stoffer met een duim omhoog, dus de motie op stuk nr. 365 krijgt oordeel Kamer met deze uitleg.

Van der Maat:

De motie op stuk nr. 366 gaat ook over de radar. Die ontraad ik ook. Daarmee wordt eigenlijk gevraagd om de besluitvorming aan te houden, terwijl in de beleving van het kabinet nu alle informatie voorhanden is om een besluit te nemen. Daar vraagt ons luchtruim ook om, dus ik ontraad de motie.

De motie op stuk nr. 367 van de heer Eppink verzoekt de regering bij de levering van militaire goederen aan Oekraïne de voorraad in Nederland evenredig weer aan te vullen. Die geef ik oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 368 geef ik ook oordeel Kamer. Die verzoekt de regering bij de aanschaf van de onderzeeboten oog te hebben voor het strategische belang en de noodzaak van de Nederlandse maritieme maakindustrie. Zeer zeker. Oordeel Kamer.

De motie-Valstar/Stoffer op stuk nr. 369 geef ik ook oordeel Kamer. Daarbij plaats ik de belangrijke opmerking dat wanneer de Kamer instemt met deze motie, het kabinet dat beschouwt als instemming van de Tweede Kamer met de keuze voor Herwijnen als locatie en met de voortzetting van de RCR-procedure voor Herwijnen.

De heer Valstar (VVD):

Ik heb een vraag over de motie op stuk nr 367 van de heer Eppink. De staatssecretaris geeft die oordeel Kamer, maar ik wil daar wel bij aantekenen dat er ook een aantal zaken zijn geleverd die op de lijst van af te stoten goederen stonden. Ik kan me voorstellen dat dat verouderd materieel is en ga er toch gemakshalve een beetje van uit dat wij verouderd materieel niet een-op-een weer gaan toevoegen aan de voorraad. Het zou dan hopelijk materieel betreffen dat wij daadwerkelijk nodig hebben.

Van der Maat:

Een zeer terechte aanscherping. Ik zie deze motie ook als een steunverklaring voor de zin die u in de Tweede Kamerbrief heeft gelezen die anderhalf à twee uur geleden naar u toe is gekomen, waarin inderdaad aangegeven is dat we natuurlijk naar vervanging streven van het materiaal dat we ook in de toekomst nodig hebben. In die geest heb ik ook de motie van de heer Eppink gelezen, maar dank voor deze aanscherping.

De voorzitter:

Dan dank ik de staatssecretaris van Defensie voor zijn snelle en heldere oordelen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors een enkel ogenblik voordat we verdergaan met het tweeminutendebat Hoofdlijnenbrief Cultuur.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.